

Zdravé a dlhodobo udržateľné verejné financie

Novela ústavného zákona o rozpočtovej
zodpovednosti

Komplexnú prezentáciu na novelu nájdete [tu](#)

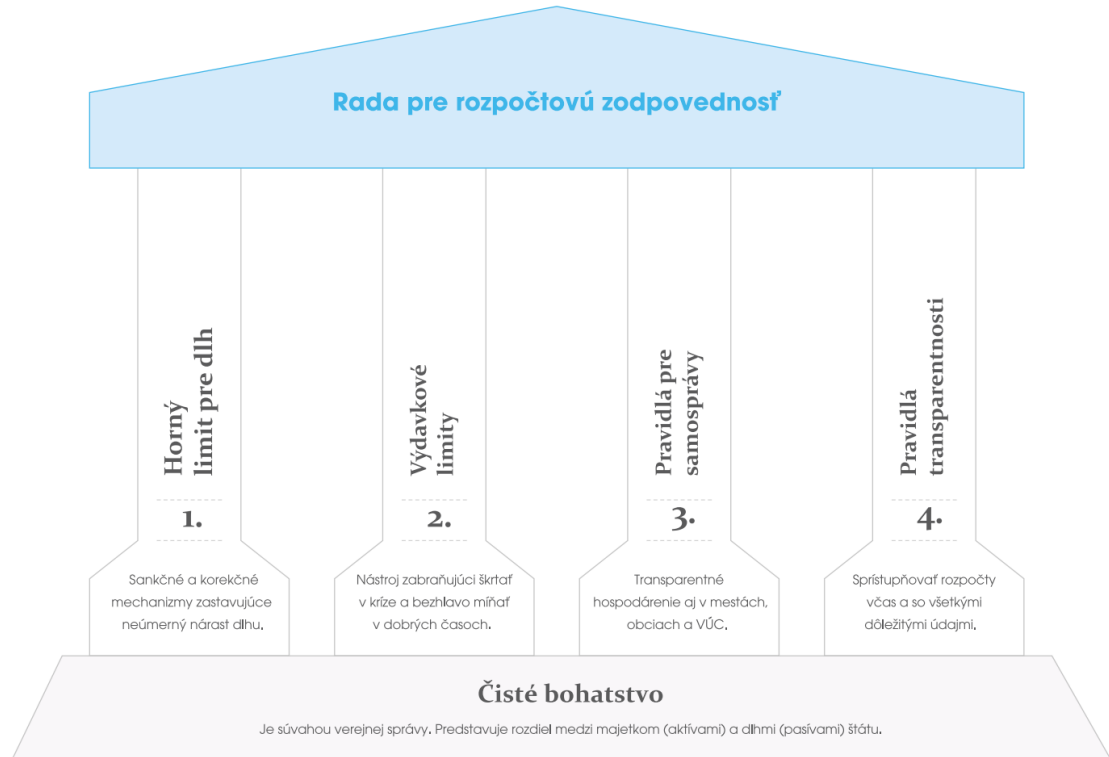
Ján Tóth

O čom budeme dnes hovoriť

1. Filozofia rámca rozpočtovej zodpovednosti
2. Prečo je potrebné ústavný zákon upraviť
3. Predstavenie kľúčových zmien v zákone:
  - Prechod na čistý dlh
  - Dlhová brzda upravená a zmodernizovaná
  - **Ústavné ukotvenie výdavkových limitov**
  - Postavenie a úlohy nezávislých Výborov
  - Nárast v povinnostiach RRZ

Súčasný rámec zákona o rozpočtovej zodpovednosti

- Štyri hlavné piliere
- Nezávislé hodnotenie
- Čisté bohatstvo

Dlhodobó chýbajúce výdavkové limity znefunkčnili zákon

Pravidlá rozpočtovej zodpovednosti pre vládu:

• **Brzda na dlh:** 5 sankčných pásiem pri prekročení stanovených hraníc, od napomenutia až po hlasovanie o dôvere vlády

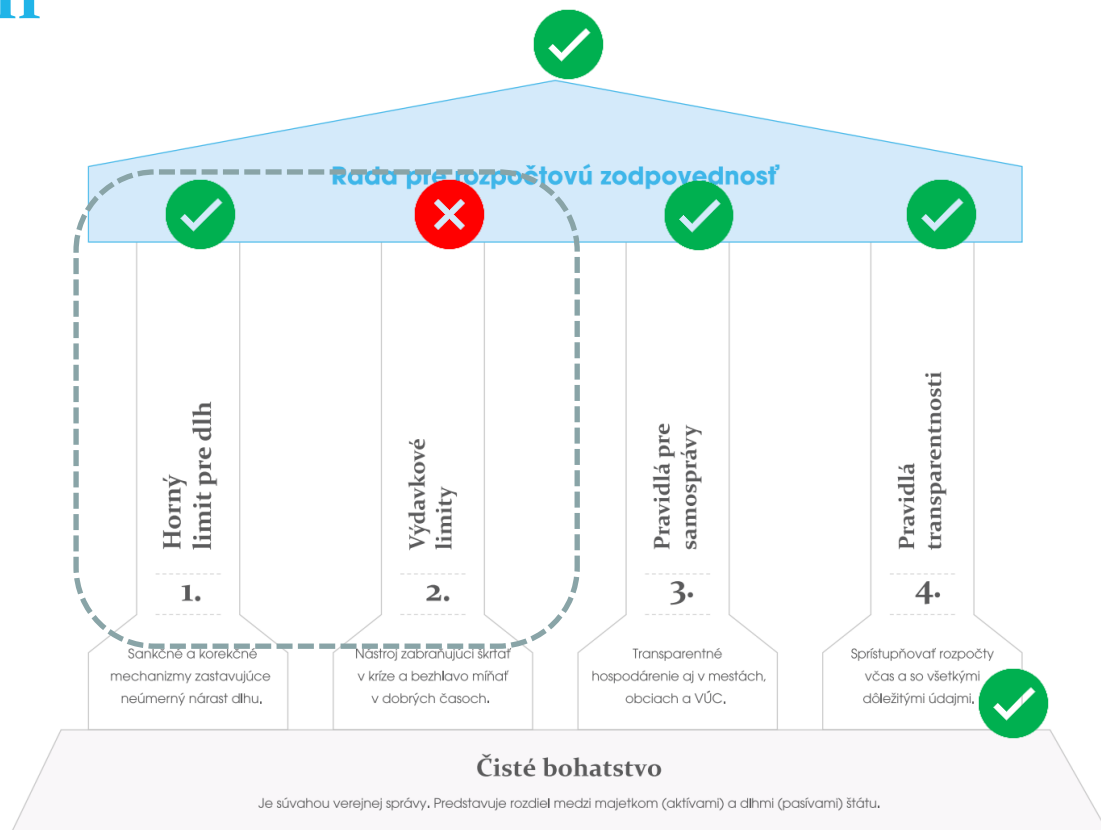

Zavedené do praxe

• **Výdavkové limity** – povinnosť pre vládu dodržiavať vlastný rozpočet (deficit). Dnes nízka váha schváleného rozpočtu, „papier znesie všetko“, žiadne sankcie za oklamanie schváleného rozpočtu

Nezavedené do praxe
("protiústavný" stav, potreba prijať pravidlá vo forme zákona)

Čo nás stál kompromis nemať výdavkové limity

1. Dlh sa v najbližšej kríze prehupol cez max. limit, dokonca aj cez 60% HDP Maastrichtský limit
2. Najhoršia dlhodobá udržateľnosť ... od kedy sa meria
3. Štát mal problém sa financovať v minulom roku (aj kvôli čistý/hrubý dlh)

.... nie ideálne vysvedčenie 😱 😞

Moderná hospodárska politika je proticyklická

Domácnosti a firmy môžu podliehať prílišnému optimizmu, alebo pesimizmu. A preto sa ekonomika môže prehrievať, alebo pracovať pod potenciálom (mať nevyužité kapacity).

Moderné verejné financie majú stabilizovať ekonomiku. To znamená, utlmovať rast šetrením keď sa ekonomika prehrieva a zároveň podporovať ekonomiku, keď je utlmená napr. verejnými investíciami – „staviam, keď nestavajú ostatní“.

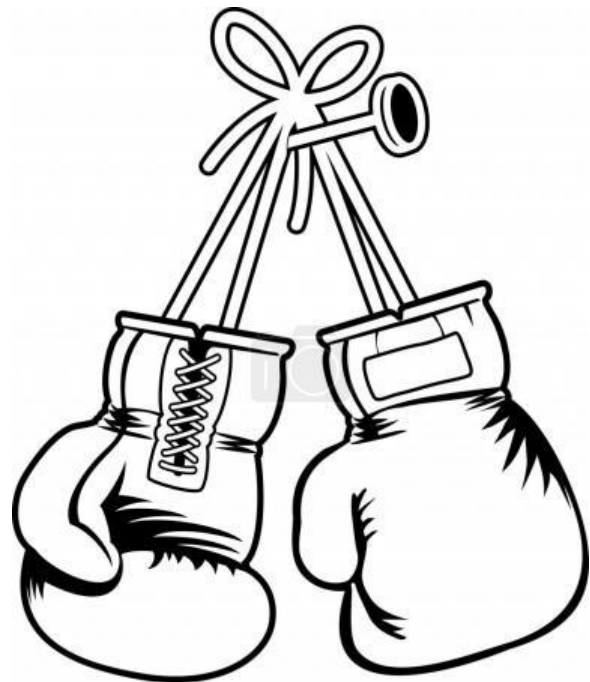
Na Slovensku sme mali pravý opak

Oficiálna filozofia hospodárskej politiky „V dobrých časoch sa podelíme s ľuďmi“ .

Modernejšia stratégia je „V dobrých časoch šetríme, aby sme mohli ľudí/firmy (= ekonomiku) ochrániť v zlých časoch“ – **úplne opačný koncept.**

Predstavenie kľúčových zmien

VÝDAVKOVÉ LIMITY – HLAVNÁ ZMENA

Čo umožňujú výdavkové limity

1. Nútiť k tejto modernej proticyklickej politike a teda šetriť v dobrých časoch

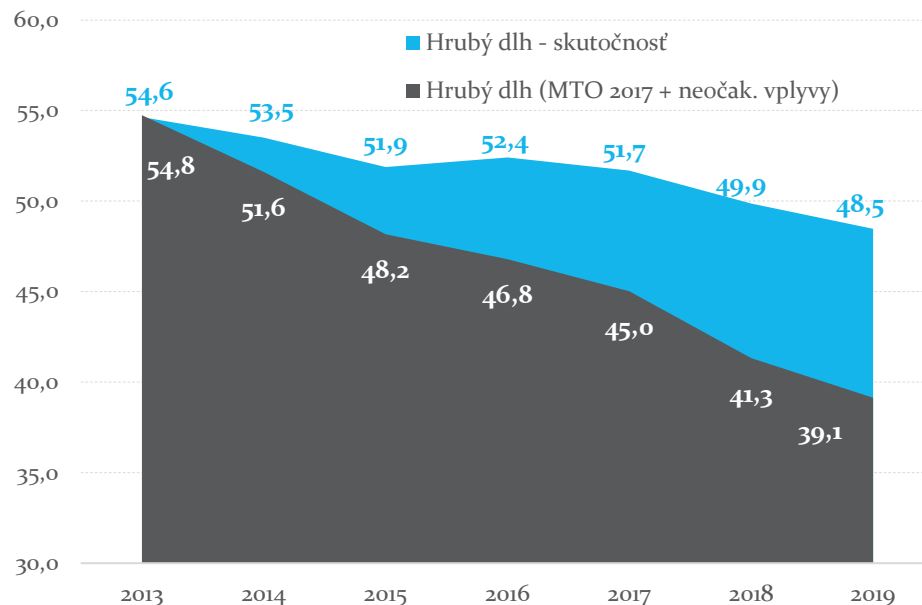
– znižovať dlh na „pôvodné úrovne“, aby mal priestor narásť v zlých časoch

Vývoj 2013 – 2019 ako výstraha (chýbajúce výdavkové limity)

Výsledkom je ignorovanie vlastných rozpočtových cieľov

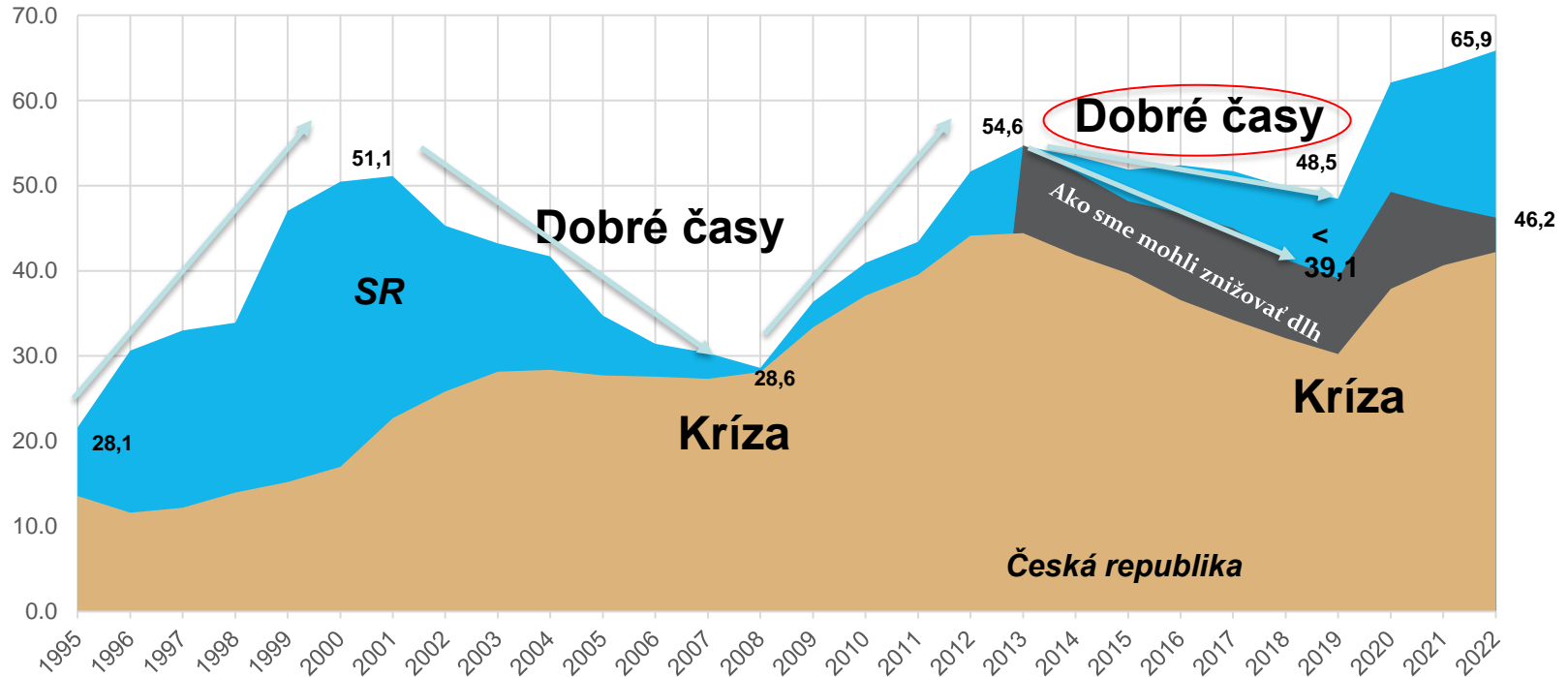
- Ak by vlády 2013 - 2019 plnili vlastné rozpočtové záväzky, dlh krajiny v roku 2019 mohol byť nižší o takmer desať % HDP (vo výške 39,1 % HDP) a boli by sme lepšie pripravení na krízu

Hrubý dlh verejnej správy pri splnení MTO a využití nadpríjmov (v % HDP)

Kde má korene dnešný dlh

- V dobrých časoch nenastal dostatočný pokles, aby sme boli pripravený lepšie na zlé časy
- Do krízy sme mohli vstupovať s vyrovnaným rozpočtom a s dlhom nižším o takmer 10 pb (na úrovni najviac na 39,1 % HDP)

Čo umožňujú výdavkové limity

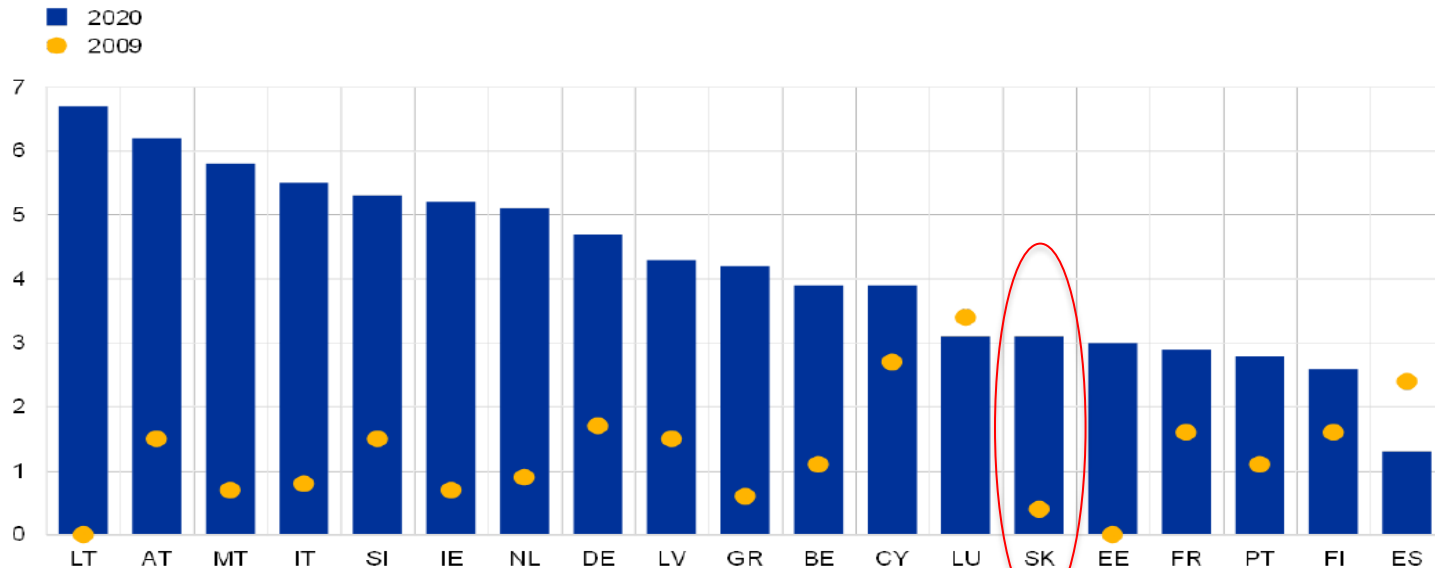
1. Nútiť k proticyklickej politike a teda šetriť v dobrých časoch

– a teda mať kapacitu pomôcť ekonomike v zlých časoch a tým ju stabilizovať

Fiškálne stimuly v EA, finančná kríza a covid

Chart 2

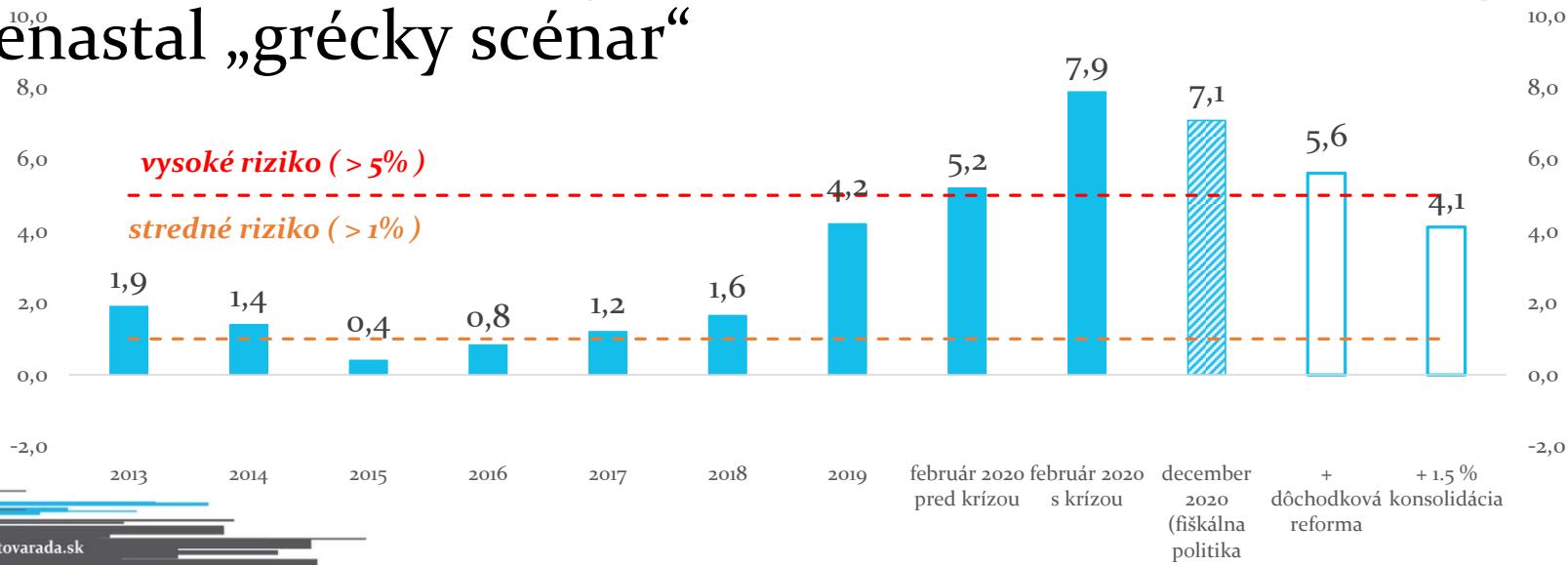
Sum of fiscal measures related to COVID-19 with a budgetary impact in 2020 compared with gross discretionary stimulus in 2009 (percentages of GDP)

Source: https://www.ecb.europa.eu/pub/economic-bulletin/articles/2021/html/ecb.ebart202101_03~c5595cd291.en.html

Čo umožňujú výdavkové limity

2., „Trestajú“ nezodpovedné dlhodobé politiky (napr. v dôchodkoch) tým, že znižujú priestor pre výdavky v súčasnosti – ochraňujú dlhodobú udržateľnosť, aby ne nastal „grécky scénar“

Nedávne výroky od zahraničných autorít

MMF (Petia Borissov Topalov, šéfka slovenskej misie MMF):

“Novela ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti ide správnym smerom. Víťame zavedenie viacročných výdavkových stropov, revíziu dlhovej brzdy a rozšírenie právomocí Rady pre rozpočtovú zodpovednosť.”

Nedávne výroky od zahraničných autorít

S&P správa (zlepšenie výhľadu):

„The government is also taking key steps to ensure longer-term fiscal sustainability by removing a cap on the retirement age and moving forward with implementing budgetary expenditure ceilings.“

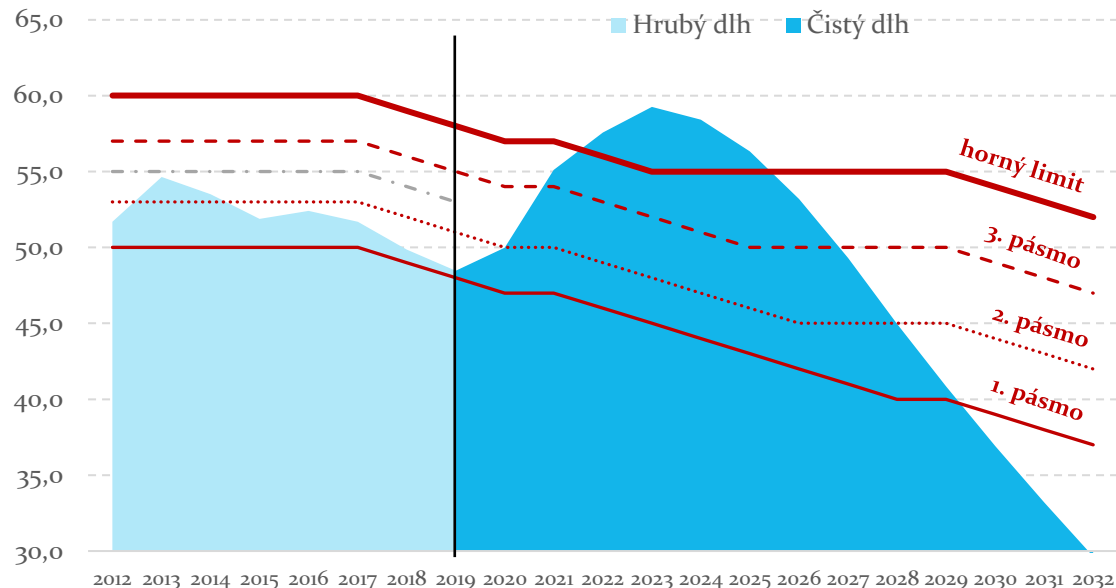
„Moreover, we expect binding budgetary expenditure ceilings will be introduced in 2021, adding predictability to what has historically been at times pro-cyclical fiscal execution.“

Čaká nás dlhé obdobie návratu

Predpoklady podľa návrhu novely

- **2020-2021** – rozpočtový semafor RRZ (deficit 6,9 % HDP a 6,7 % HDP)
  - **2022-2024** – strednodobá prognóza KRRZ plus medziročná konsolidácia o 0,5 % HDP v roku 2022 a 1 % HDP v rokoch 2023 a 2024 (deficit pod 3% HDP v roku 2024)
  - **od 2024** – medziročná konsolidácia 1 % HDP
  - Počas rokov 2020 a 2021 **hranice pásiem v čase mimoriadnych okolností nevyklesávajú**
- Hranice sankčných pásiem do roku 2019 na hrubý dlh, po roku 2019 na čistý dlh

Kancelária Rady pre
rozpočtovú zodpovednosť

Imricha Karvaša 1
Bratislava 1
813 25
Slovakia